

תהלים

קיג

בו יסופר נפלאות מציאת מצרים:

א הַלְלוּהָ | הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה הַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה: ב יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבָרָךְ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:
 ג מִמְזֶרְח־שָׁמֶשׁ עַד־מְבוֹאוֹ מִהַלָּל שֵׁם יְהוָה: ד רַם עַל־כַּלְגוּיִם | יְהוָה עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ:
 ה מִי כִּיהוָה אֱלֹהֵינוּ הַמְגַבִּיהַי לְשַׁבַּת: ו הַמְשַׁפִּילֵי לְרֵאוֹת בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ: ז מְקוֹמֵי מַעְפָּר
 דָּל מֵאֲשַׁפֵּת יָרִים אַבְיוֹן: ח לְהוֹשִׁיבֵי עַם־נְדִיבִים עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ: ט מוֹשִׁיבֵי | עֶקְרַת הַפֵּית
 י אִם־הַבְּנִים שְׂמִיחָה הַלְלוּהָ:

קיד.

בו מביאר מפני מה זכה יהודה למלכות:

א בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לְעוֹ: ב הִיְתָה יְהוּדָה לְקִדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מִמְשָׁלוֹתָיו:
 ג הַיָּם רָאָה וַיִּגַּם הִירְדֵן יֹסֵב לְאַחֹר: ד הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים גְּבַעוֹת כְּבְנֵי־צֹאן: ה מִה־לְדָן
 הַיָּם כִּי תִגּוּס הִירְדֵן תִּסֵּב לְאַחֹר: ו הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים גְּבַעוֹת כְּבְנֵי־צֹאן: ז מִלְפָּנֵי אֲדוֹן
 חוֹלֵי אֶרֶץ מְלִפְנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: ח הַהֶפְכִי הַצּוּר אַגַּם־מַיִם הַלְמִישׁ לְמַעֲיָנו־מַיִם:

המשך ביאור למסכת מגילה ליום שבת קודש עמ' ב

27 מלכו של עולם, והתעורר להושיע את ישראל. ורַבֵּן אֲמַר, נִרְדּוּ
 28 עֲלֵינוּ נִרְדּוּ תְּהִתּוּנִים - המלאכים נרדו להדיר את שנת
 29 אחשוורוש והיו מבהילים אותו כל הלילה, ואמרו לו, כפוי טובה,
 30 שלם תמורה למי שעשה לך טובה. רַבָּא אָמַר, שְׁנַת הַמֶּלֶךְ
 31 אַחְשׁוּרוּשׁ מִמָּשׁ נִדְדָה, מִשּׁוּם דְּנִפְלָה לִיה מִלְּתָא פְּדַעְתִּיה - עלתה
 32 מחשבת חשד בלבו ואמר, מאי דַּקְמֵן דְּוַמִּינְתִּיה אַסְתֵּר לְהֵמֵן - מהו
 33 הדבר החדש הזה שבא לפני, שאסתר מזמנת את המן למשתה,
 34 דְּלִמָּא עֵצָה קָא שְׁקֵלִי עֲלֵינָה דְּהִתּוּא גְּבָרָא לְמַקְטִילָה - אולי יש
 35 מחשבות בלב אסתר והמן להרגני. הִרְדֵּי אָמַר - אחר כך חזר בו
 36 ממחשבה זו, דַּאי הָכִי - אם אכן הם חושבים כך, וכי לא הוּה גְּבָרָא
 37 דְּרַחֲמִים לִי דְּהָהּ מוֹדַע לִי - האם לא היה אדם שאוהב אותי ובא
 38 להודיעני. הִרְדֵּי אָמַר - שוב חזר למחשבה הראשונה, אכן הם
 39 חושבים להרגני, ומה שאין אדם שבא להודיע לי על כך, דְּלִמָּא
 40 אִכָּא אִינְשׁ דְּעָבַד כִּי מִיבּוּתָא וְלֹא פְּרַעְתִּיה - אולי יש אדם שעשה
 41 לי טובה ולא פרעתי לו טובה על כך, וּמְשׁוּם הָכִי מִימְנַעֵי אִינְשֵׁי וְלֹא
 42 מְנַלוּ לִי - ולכך אנשים נמנעים מלגלות לי, שיוודעים שלא תצמח
 43 להם שום טובה מזה. מִיָּד הַחֲלִיט לְתַקֵּן דְּבַר זֶה, וַיֹּאמֶר לְהַבִּיא אֶת
 44 סֶפֶר הַזְּכוּרֹת דְּכָרֵי הַיָּמִים, שיחפשו שם מי עשה לי טובה ולא
 45 קיבל גמול על כך.
 46 וַיְהִי נִקְרָאִים. מְלַמֵּד שְׁהַדְּבָרִים שְׁהוּ כְּתוּבִים בְּסֵפֶר, נִקְרָאִים
 47 מְאִילֵיהּ, שאם משרתי המלך היו קוראים אותו, היה הכתוב אומר
 48 וַיְהִי קוראים.
 49 וַיִּפְצֵא כְּתוּב. שואלת הגמרא: הרי ספר זכרונות ומעשה מרדכי
 50 נכתב זמן רב קודם לכן, ואם כן מדוע נאמר 'כתוב', כְּתִיב כְּפָעַל לִיה.
 51 אלא מְלַמֵּד

1 והשכרתים למען יעלו וישנו שנת עולם ולא יקיצו, כלומר, אכּוּיִן
 2 שיהא משתיהם בעת החום, כדי שמוחמת הצמאון ישתו הרבה
 3 וישתכרו ותבוא להם פורענות, ואכן בלשצר וסיעתו היו חממים
 4 ועייפים וישבו לשתות והשתכרו, ובאותו הלילה נהרג בלשצר,
 5 הרי שמשתה הרשעים מביא להם פורענות, ואף אסתר אמרה,
 6 שמותוך המשתה תבוא פורענות לרשעים.
 7 מספרת הגמרא: אַשְׁכְּחִיהּ -מצאון רַבָּה כִּר אַבְיָה לְאַלְיָהּ, אָמַר לִיה
 8 רבה לאליהו, כְּמֵאן חוּיָא אַסְתֵּר וְעַבְרָא הָכִי, כלומר, איזה טעם
 9 מכל הטעמים הנוכחים הביא את אסתר להזמין את המן למשתה.
 10 אָמַר לִיה אליהו, כְּכּוּלְהוּ תִנְאִי וּכְכּוּלְהוּ אַמּוֹרָאִי - מכל הטעמים
 11 שאמרו התנאים והאמוראים.
 12 וַיִּפְסַר לְהֵם הֵמֵן אֶת כְּבוֹד עֲשָׂרוֹ וְרַב כְּנִיּוֹ, מבררת הגמרא: וּכְכָה
 13 רַב כְּנִיּוֹ, שמלשון 'רוב' משמע שהיה חידוש בדבר. אָמַר רַב,
 14 שְׁלֵשִׁים בָּנִים הָיוּ לְהֵמֵן, עֲשָׂרָה מֵהֵם כְּתוּבִים בְּמִיתָה טְבַעִית, וְעֲשָׂרָה
 15 אַחֵרִים נִתְּלוּ כְּמִסּוּפֶר בְּמַגִּילָה, וְעֲשָׂרָה אַחֵרִים הָיוּ רַעֲבִים לְלַחַם
 16 וּמַחְרִיץ עַל הַתְּחִיּוֹם. וְרַבֵּן בְּבֵית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל רַב אָמַר, אוֹתָן
 17 שְׁמַחְרִיץ עַל הַתְּחִיּוֹם שְׁבַעִים חוּיָא, מלמד העשרים שמתו ונתלו,
 18 דְּכָרִיב (שמואל א' ב' ה') 'שְׁבַעִים כְּלָחֵם נִשְׁכְּרוּ', ואי אפשר לפרש
 19 כְּפִשּׁוּטוֹ, שהרי אם הם שבעים מדוע נשכרו בשביל לחם, אלא אֵל
 20 תִּקְרִי 'שְׁבַעִים' אֵלָּא 'שְׁבַעִים', והכוונה לשבעים בני המן שחזרו על
 21 הפתחים לבקש לחם. וַיְמִי כִּר אִכָּא אָמַר, בני המן כּוּלְוֹן - שמתו
 22 ושתלתו ושרעבו ללחם, מֵאֵתִים וּשְׁמוּנָה הוּוּ, שְׁנַאֲמַר 'וְרַב כְּנִיּוֹ',
 23 גּוּמְטְרִיא שֶׁל 'וְרַב' הוּא מֵאֵתִים וּשְׁמוּנָה. מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: הִרִי
 24 'וְרַב' כְּנִימְטְרִיא מֵאֵתִן וְאַרְבִּיסֵּר הוּוּ. מתרצת הגמרא: אָמַר רַב נַחֲמָן
 25 כִּר יִצְחָק, 'וְרַב' חֲסֵר כְּתִיב.
 26 לְלִילָה הָהוּא נִרְדָּה שְׁנַת הַמֶּלֶךְ. אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, כְּבִיכּוּל נִרְדָּה שְׁנַת